

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 105. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890598081744.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Hyrdinden og Skorsteensfeieren

Hyrdinden og Skorsteensfeieren blev trykt første gang i NE 3-45, der udkom 7.4.1845.

Iflg. Alm blev eventyret skrevet 13.3.1845: »Ild i Røret paa min Kakkellovn. Hyrdinden og Skorsteensfeieren.« Udover denne impuls kendes intet til den personlige baggrund for eventyrets tilblivelse, idet Brix' påstand (163), at eventyret skulle være inspireret af A.s unge venner, Jonna Drewsen og Henrik Stampes kærlighedshistorie, som A var levende interesseret i, overbevisende er afvist af Stampe 116.

Arbejdet med eventyret varede ved lige til korrektoren, hvor han bl.a. endelig nåede frem til den imponante titel på figuren på det gamle skab: »Gjeddebukkebeens-Overogundergeneralkrigskommandeersergeant«. Af den bevarede kladde (trykt i Buket 111-115), som er meget anderledes end den endelige version, ses tydeligt at eventyrets egentlige inspiration er af litterær karakter, nemlig E.T.A.Hoffmanns *Nussknacker und Mausekönig*, hvor *Nussknacker* beder Marie følge sig efter at musekongen er overvundet. De klatrer da op ad og ind i et udskåret skab, hvor de kryber op igennem et ærme i faderens pels, og herfra kommer de ind i *Slaraffenland*, som Marie rives bort fra, da hun vågner.

93.11-12*Gjeddebukkebeens-Overogundergeneralkrigskommandeersergeant*] 106 en sammenblanding af de to i den danske hær dengang eksisterende grader »Generalkrigscommissair«, øverste embedsmand for udskrivningsvæsenet, og »Commandeersergeant«, højeste underofficersgrad ved infanteriet (se iøvrigt E.O.A.Hedegaard i *Krigshistorisk Tidsskrift* XVIII. 1982.47-57). A havde selv kendt en generalkrigskommissær, kammerherre M.F.Tengnagel (1739-1815), hvor han kom som barn, og beskrivelsen af interiøret i eventyret er tydeligvis inspireret af Tengnagels bolig, som også dannede model for *Det gamle Huus* (II 143ff) (se iøvrigt A-iana 2 rk. III 69ff). - **18-19***Skorsteensfeier*] sml. beskrivelsen af Caroline Heimerans værelse i DtB, der viser, at A har set en sådan figur, ligesom porcelænshyrdinder var almindelige: »Paa sin Chiffoniere havde hun en Samling af Nuslerier [...] nydeligst vare fem smaa Porcelains-Figurer, der forestillede Amor i forskjellige Skikkelser. Først den nøgne lille Krabat med Kogger og Pile, derpaa Amor som Skorsteensfeier med Stigen «(osv.) (95). - **19***saa sort som et Kul*] reminiscens af børnesangen *Bro, bro, brille*.

94.9*Chineser*] træk fra Aubers og Scribes trylleopera *Den chinesiske Prinds* (se *Nattergalen* ovf. s. 84). - **21-22***elleve Porcelains Koner*] jvf. sagnet om Rolf Blaaskæg. - **30***kunne* kan.

95.6*gesvindt*] hurtigt - **6-7***Skuffen til Forhøjningen*] for at udnytte dagslyset hævdede man ofte gulvet foran vinduet, hvor husmoderen havde sin daglige siddeplads, og udnyttede pladsen under forhøjningen med en skuffe. - **25***Potpourrikrukke*] krukke med tørrede eller saltede duftende blade til at udbrede vellugt.

96.1*bruge mig*] anvende alle mine evner (til at klatre op). - **21***Livbaand*] bælte.

97.2*tænkte over*] underforstået: tingene. - **8***Klinke*] metalkrampe som anvendtes ved reparation, klinkning, af porcelæn osv. - **22-23***være saa forfærdeligt af*] underforstået: stolt.